

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) www.economy.nayka.com.ua | № 2, 2019 | 28.02.2019 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.2.59](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.2.59)

УДК 330.35:339.5

*С. Л. Литвиненко,
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет*
*І. В. Смола,
магістрант кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет*
*В. В. Дяченко,
магістрант кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет*
*І. А. Скузь,
студент кафедри економіки повітряного транспорту,
Національний авіаційний університет*

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

*Sergiy Lytvynenko
Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Department of Air Transport Economics National Aviation University*
*Ivan Smola
Master of the Department of Air Transport Economics
National Aviation University*
*Viktoria Dyachenko
Master of the Department of Air Transport Economics
National Aviation University*
*Ivan Skuz
Student of the Department of Air Transport Economics
National Aviation University*

INFLUENCE OF GLOBALIZATION PROCESSES ON INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF REGIONS AS A COMPONENT OF UKRAINE'S ECONOMIC SECURITY

Стаття присвячена аналізу впливу глобалізаційних процесів на інвестиційну привабливість регіонів як складової економічної безпеки України. Визначено складові інвестиційної активності, проаналізовано вплив транснаціональних компаній на економіку України. За результатами критичного аналізу встановлено, що проблема міжнародної інвестиційної привабливості та впливу на неї глобалізаційних процесів, аналізу інвестиційної привабливості регіонів України вивчена недостатньо. Були проаналізовані процеси формування інвестиційного іміджу регіону, його інвестиційного клімату та потенціалу, а також вивченні найбільш популярні визначення цих понять. Розглянуто основні фактори, що впливають на

інвестиційну привабливість регіону, на прикладі Західної України, вивчено загальний обсяг інвестицій, їх структура, характер, встановлено передумови для спеціалізації регіонів України, необхідності інфраструктурного забезпечення окремих галузей економіки, що дозволило говорити що ключовими для Західної України є автомобілебудівна та аграрна галузь економіки. Було детально вивчено ринок точного землеробства в Україні та виробництва автокомпонентів великими світовими корпораціями у Західній Україні. За результатами аналізу досліджень провідних наукових інститутів кращі умови для бізнесу мають Львівська та Івано-Франківська області, у п'ятірку лідерів, серед регіонів України, також потрапила Вінницька область. Відзначено низький рівень інтернаціоналізації (міжнародної кооперації) України, а також що Україна фактично субсидує виробництво розвинутих країн, що часто передбачає екологічну деградацію та виснаження ресурсів, що не є добрим для України з точки зору її економічної безпеки.

The article is devoted to the analysis of the influence of globalization processes on investment attractiveness of regions as an integral part of Ukraine's economic security. The components of investment activity were determined, the influence of transnational companies on the Ukrainian economy was analyzed. According to the results of the critical analysis, it was determined that the problem of international investment attractiveness and influence of globalization processes on it, analysis of investment attractiveness of Ukraine's regions is insufficiently studied. The processes of forming the investment image of the region, its investment climate and potential, and also the study of the most popular definitions of these concepts were analyzed. Main factors influencing the investment attractiveness of the region on the example of Western Ukraine were considered. The total volume of investments, their structure, and nature in the economy of Western Ukraine were studied in detail. Prerequisites for the specialization of Ukraine's regions, the need for infrastructure provision of certain sectors of the economy was identified, which allowed to set that the automotive and agrarian sectors of the economy are key ones to Western Ukraine. The precision agriculture market in Ukraine, its features and prospects from the point of view of investment attractiveness were studied in detail. In addition, key opportunities for further investment in the development of automotive components production by major world corporations in Western Ukraine were identified. It was emphasized that without private investments, which come both in the form of funds and technological support, Ukraine's defense industry will not be able to develop. According to the results of researches by leading research institutes, the Lviv and Ivano-Frankivsk regions have the best conditions for business, and the Vinnytsya region has also been among five leaders among the regions of Ukraine. Moreover, these indicators were achieved by the Western regions of Ukraine due to "soft" factors – business climate, openness of local authorities, low level of corruption and pressure on business by the authorities. The low level of internationalization (international cooperation) of Ukraine was noted, as well as the fact that Ukraine actually subsidizes the production of developed countries, which often involves environmental degradation and depletion of resources, which is not good for Ukraine in terms of its economic security.

Ключові слова: *інвестиційна привабливість; економічна безпека; регіони; глобалізаційні процеси; транснаціоналізація.*

Key words: *investment attractiveness; economic security; regions; globalization processes; transnationalization.*

Постановка проблеми. Процеси формування інвестиційного іміджу того чи іншого регіону та його інвестиційного клімату нерозривно пов'язані з територіальним маркетингом. Результативність застосовуваних механізмів територіального маркетингу значним чином позначається на інвестиційній привабливості, інвестиційному кліматі та іміджі регіону. Інвестиційну привабливість регіону можна охарактеризувати, як сукупність різних об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей системи, що обумовлюють потенційний попит на інвестиції. Інвестиційна привабливість регіону розглядається в причинно-наслідковому зв'язку з інвестиційною активністю в регіоні.

Інвестиційна активність регіону являє собою інтенсивність залучення інвестицій в регіон. Для сталого розвитку економіки регіону необхідною умовою є наявність в ньому сприятливого інвестиційного клімату, який складається з двох найважливіших взаємопов'язаних компонентів – інвестиційної привабливості та інвестиційної активності. Гармонійний взаємозалежний розвиток даних складових дозволяє говорити про підтримку і подальше поліпшення інвестиційного клімату в регіоні.

Транснаціональні компанії здійснюють значний вплив на світові економічні зв'язки та виступають ключовим гравцем корпоративного бізнесу, забезпечуючи гармонізацію зв'язків між регіональними та національними ринками. Проте, існують як позитивні, так і негативні наслідки від діяльності транснаціональних компаній на національних ринках, про це не варто ніколи забувати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Провідні вітчизняні та закордонні науковці зробили вагомий внесок у формування теоретико-методологічних і практичних аспектів інвестиційного забезпечення та привабливості як країни в цілому, так і окремого регіону. Так, у роботі К. А. Фісун [1] акцентовано увагу на зарубіжному досвіді формування іміджу й інвестиційної привабливості країни. Відомий український науковець М. І. Карлін [2] розкриває особливості діяльності органів державної влади у фінансових системах країн Західної Європи. Наукові здобутки О.А. Карлової і Х.І. Калашнікової [3] стосуються дослідження процесів формування інвестиційної привабливості територій. У [5] науковець Н. І. Шевченко висвітлює досвід системи державного гарантування іноземного інвестування в різних країнах. У своїй роботі В. І. Дмитрів [7] зосереджує увагу на фінансових аспектах регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності країн. Наукові здобутки Н. В. Стукала і А. В. Хуторної [8] полягають в узагальненні світового досвіду регулювання іноземних інвестицій органами державної влади.

Вагомий внесок у дослідження умов та принципів роботи транснаціональних корпорацій внесли В. В. Андрушко, Н. В. Безрукова, Н. К. Болгарова, В. І. Косенко, В. М. Левківський, Е. М. Лимонова, І. В. Пономаренко, А. В. Попова та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Незважаючи на велику кількість наукових праць та аналітичного матеріалу відносно теми міжнародної інвестиційної привабливості та впливу на неї глобалізаційних процесів, аналізу інвестиційної привабливості регіонів України, нині ця проблема вивчена недостатньо. Потребує подальшого вивчення особливостей розвитку та функціонування транснаціональних компаній на сучасному етапі глобалізації світової економіки, зокрема їх розвитку на території України. Метою статті є аналіз впливу глобалізаційних процесів на інвестиційну привабливість, інвестиційний клімат, інвестиційну активність як складову економічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під інвестиційним кліматом регіону слід розуміти ситуацію за ряд років та сукупність різних соціально-економічних, природних, екологічних, політичних та інших умов, що визначають масштаби (обсяги і темпи) залучення інвестицій в основний капітал даного регіону України [11, с. 60; 12].

Інвестиційний клімат можна розглядати як сукупність двох складових – інвестиційної привабливості та інвестиційної активності регіону. Між даними складовими інвестиційного клімату простежується причинно-наслідковий зв'язок: інвестиційна активність може бути розглянута як функція від інвестиційної привабливості, є інтегральним показником і може бути виражена кількісно. Вона показує інтенсивність залучення інвестицій в основний капітал регіону. Інвестиційну привабливість регіону можна розглядати як сукупність двох груп комплексних факторів, які отримали узагальнені найменування інноваційний потенціал регіону та регіональні інвестиційні ризики [11, с. 60].

Під інноваційним потенціалом регіону розуміється сукупність об'єктивних економічних, соціальних і природно-географічних властивостей регіону, що мають високу значимість для залучення інвестицій в основний капітал регіону. Регіональні інвестиційні ризики-некомерційні ризики, зовнішні по відношенню до інвестиційної діяльності чинники регіонального походження. До таких факторів, зокрема, відноситься, соціально-економічна обстановка в регіоні та ін. Наявність регіональних інвестиційних ризиків збільшує ймовірність неповного використання інвестиційного потенціалу регіону.

Розглянемо основні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість регіону, на прикладі Західної України. Україна на світовій арені вважається країною з високими ризиками, що сильно обмежує приплив інвестицій. З іншого боку, прибутковість вкладень в Україні може досягати показників в кілька разів вище, ніж в країнах з розвинутою економікою. У середньостроковій перспективі можна очікувати припливу інвестицій в традиційні сектори – інфраструктуру, енергетику та агросектор.

У різні періоди історії країни теплова карта інтересу інвесторів змінювалася. Раніше, до військового конфлікту в зоні операції об'єднаних сил, східні області були дуже привабливі для інвесторів. Зараз інвестор йде туди, де відчуває себе безпечніше: це центр і західний регіон. У Західній Україні приходу інвесторів, крім близькості до ЄС, дуже сприяє прогресивний підхід і висока активність місцевих органів влади в напрямку інвестиційної діяльності, що має сприяти забезпеченню економічної безпеки України. В першу чергу буде рости кількість стартапів. Якщо зараз в країні їх близько 3000, то в найближчі роки може стати до 5000. Відповідно, буде рости і кількість інвестицій. Аналізуючи результати 2015 і 2016 років можна стверджувати, що загальний обсяг інвестицій дуже залежить від декількох угод. Буквально 1-2 угоди про продаж можуть змінити всю картину. Якщо в 2016 році загальна сума інвестицій склала 88 млн. дол. США (без урахування 13 нерозкритих угод), то в 2017 році проінвестували вже 110 млн. дол. США. Інвестори при виборі регіону для розміщення оцінюють (крім

інфраструктури) легкість взаємодії з органами влади на місцях і сприяння з їхнього боку, а також настрої місцевих представників силових структур. Найчастіше вибір робиться на користь тихих регіонів [9].

Інвестують, зокрема, в західні області України – там формується кластер автомобілебудування. Якщо правильно використовувати цей підхід, кожен регіон може знайти свою тему для спеціалізації. На відміну від більшості розвинених європейських країн, сільське господарство в Україні – найбільш емна галузь для залучення іноземних інвестицій в економіку. Цьому сприяють як ринкові переваги, так і проблеми інших галузей. Серед позитивних факторів – сприятливі природні умови і вигіршне розташування країни на карті світового агробізнесу, дешевизна локальних ресурсів і історична схильність до сільського господарства, наявність розвинутої інфраструктури та сільськогосподарського машинобудування, сусідство з провідними світовими ринками-споживачами: країнами ЄС і Близького Сходу. Найбільші інвестиційні проекти в агро- і суміжних галузях в основному стосуються аграрної інфраструктури.

Елеваторні потужності, перевалочні термінали, цілі логістичні комплекси – напрямок, в якому активно працюють глобальні трейдери, які прийшли в Україну. Тільки за останні роки в українських портах зросли термінали Bunge (180 млн. дол. США), Cofco (75 млн. дол. США), Risoil SA (70 млн. дол. США), Allseeds (200 млн. дол. США). Найбільший експортер українського зерна серед іноземних компаній – Louis Dreyfus Україна спільно з компанією Бруклін-Київ реалізують проект зерноперевалочного терміналу вартістю 99 млн. дол. США. Крім того, в Україні працює підрозділ агрохолдингу NCH (36 млн. дол. США інвестицій в 2015 році), успішно функціонує насіннєвий завод американської компанії Dupont Pioneer (51 млн. дол. США інвестицій з моменту запуску заводу в 2013 році). Іноземні інвестори, а також міжнародні фінансові інститути акцентують увагу на перспективності аграрного спрямування [9].

Перспективними нішами українського АПК слід визнати вирощування зернових, а також ринок землеробства. Україна має намір нарощувати вал зернових. Протягом наступних п'яти років планується збільшення валу до 100 тис. тонн з нинішніх 60 тис. тонн. Інфраструктура для зберігання і транспортування зерна зношена і часто не відповідає вимогам міжнародних компаній. За даними Світового банку, українські аграрії щороку через поганий стан логістичних об'єктів недоотримують від 600 млн. дол. США до 1,6 млрд. дол. США Це 20-50% від поточного обсягу банківських позик сільському господарству [9].

Ринок точного землеробства в Україні, за оцінками засновника компанії Smart Farming Артема Беленкова, становить близько 50 млн. дол. США на рік (програмне забезпечення, автопілот, датчики, дрони, агрегати, обладнання, консалтинг, послуги). Потенціал ринку величезний – щорічно він зростає приблизно на 25%. Слідом за великими латифундистами системи точного землеробства і земельного моніторингу активно впроваджують і аграрії середньої ланки, і невеликі фермери. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства, Україна експортує 80% виробленої органічної продукції. Всього за 2016 рік за кордон пішли 165 тис. тонн органіки, що принесло аграріям майже 46 млн. євро. Найбільшими імпортерами української продукції в 2016-му стали Німеччина, Швейцарія, Нідерланди, Італія, Польща, Великобританія, Австрія, Франція, Бельгія, Угорщина. Також українські виробники експортують органічну продукцію в США, Канаду, Австралію і деякі країни Азії [9].

Останні кілька років у Західній Україні розвивають виробництво великі світові корпорації з виробництва автокомпонентів. Західні компанії в Україні приваблюють низькі виробничі витрати, дешева робоча сила і можливість поставок до країн ЄС [10].

Електропроводку для світового автопрому в Україні випускають ПО Карпати, мукачівський завод Точприлад, Taiko Electronics, SEWS, Sumitomo Electric, Kromberg & Schubert і ін. Ще кілька підприємств експортують інші види автокомпонентів – джгути, чохла, акустику. Українську продукцію використовують в BMW, Mercedes, Nissan, Ferrari, Porsche, Volkswagen, Opel, Audi, Fiat. У 2016 році японська компанія Fujikura, що спеціалізується на виробництві електроустаткування, запустила у Львівській області два заводи з виробництва автокомпонентів на 1800 робочих місць і планує інвестувати в українську економіку 75 млн. дол. США. У 2018 цьому році компанія відкрила ще два заводи – у Вінниці та Черкасах (на 3000 робочих місць). Також у Львівській області працює німецький завод автозапчастин концерну Leoni AG на 6000 робочих місць, який виробляє електричні кабельні мережі для автомобілів Opel. Компанія анонсувала будівництво нового заводу в Івано-Франківській області. На першому етапі інвестиції складуть 15 млн. євро [10].

Великий інтерес до України є у німецьких постачальників деталей для автопрому. Зараз на виробничих майданчиках німецьких компаній в західному регіоні України працюють близько 25 тис. чоловік. У найближчі рік-два німці планують створити ще 10 тис. нових робочих місць. Компанія Kromberg & Schubert, у якій в Луцьку вже є завод з виробництва електропроводки для автомобілів Volkswagen, Mercedes і BMW, збирається побудувати в Житомирі нові виробничі потужності. Незважаючи на успіхи в цьому секторі, динаміка його розвитку буде визначатися темпами додаткових інвестицій, а це залежить від інвестиційної привабливості України в цілому, що визначається за методиками описаними у [10].

Потенціал експорту продукції українського оборонно-промислового комплексу з урахуванням можливостей приватних оборонних підприємств оцінюється сьогодні більш ніж в 3 млрд. дол. США на рік. Це означає, що в зв'язку з держмонополією в цій системі України втрачає більше 2 млрд. дол. США щорічно. Без приватних інвестицій – як фінансових, так і технологічних – наш оборонно-промисловий комплекс не зможе розвиватися. Аксиома полягає у тому, що приватний інвестор в держпідприємство ніяких інвестицій не робитиме. Необхідно на законодавчому рівні забезпечити такі схеми співпраці в оборонно-промисловому комплексі, які захищали як приватних інвесторів, так і інтереси держави, а також гарантували б розвиток оборонно-промислового комплексу, що є основою у забезпеченні економічної безпеки України. Найкращим чином це реалізовано у

державно-приватному партнерстві. Вітчизняними заводами цікавляться міжнародні збройові концерни. Всі без винятку держпідприємства повинні бути корпоратизовані, навіть стратегічні. Корпоратизоване підприємство – це акціонерне товариство, де держава як акціонер володіє 100% власності. Отже, держава як власник приймає рішення, чи потрібно розробляти умови приватизації, або самостійно вкладати гроші в це підприємство, якщо воно приносить дохід [9].

Висока інвестиційна ефективність (іneB) зафіксована у чотирьох регіонів України: Вінницького, Харківського, Полтавського та Івано-Франківського. Вінничани підтвердили результат попереднього періоду, франківці – піднялися на один рівень. Розрахунки проведено на основі методик описаних у [11].

Звертає на себе увагу стрімкий рух угору Волинської та Закарпатської областей. В обох випадках поліпшення було пов'язано з ростом соціально-економічного ефекту від інвестицій. Найбільший позитивний вплив збільшення розмірів і темпів зростання заробітної плати та працевлаштування безробітних. У той же час, підсумкові показники даних областей і раніше залежать від можливості забезпечити випереджаюче приріст більшості маркерів розвитку. Оскільки їх значення, в розрахунку на одного мешканця в регіоні, в кращому випадку, відповідають середньому рівню по країні. Це означає, що втрата темпів зростання може призвести до погіршення кінцевих результатів [11].

Згідно з дослідженням, проведеним на замовлення Державного агентства з інвестицій, кращі умови для бізнесу мають Львівська та Івано-Франківська області. У п'ятірку лідерів також потрапила Вінницька область. Рейтинг, який на замовлення Державного агентства з інвестицій складають Київський міжнародний інститут соціології та Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, презентують другий раз. Лідери рейтингу інвестиційної привабливості у 2018 році серед Західних областей – Львівська, Івано-Франківська, Волинська області. Головні проблеми, які називають інвестори, незалежно від регіону, де вони працюють, це незадовільний стан інфраструктури, проблеми з покупкою земельних ділянок, корупційна система державних закупівель, низька ефективність судової системи і складності з отриманням всіляких ліцензій і дозволів. Чим менше поширені ці проблеми в тому чи іншому регіоні, тим вище його загальна позиція в рейтингу інвестиційної привабливості, що сприяє забезпеченню загальної економічної безпеки України в цілому [11].

Вважається, що одним з найважливіших факторів інвестиційної привабливості регіону є якість умов для життя, під якими часто розуміють комплекс наступних умов: якість житлових умов, екологію, наявність і ступінь розвитку інфраструктури в області культури і відпочинку, безпеку, обсяг і якість надання медичних послуг. Основними ризиками по даному напрямку є наступні: очікуваний низький рівень народжуваності та високий рівень дитячої смертності (показники, що свідчать про проблеми в системі охорони здоров'я області), високий рівень забруднення природних об'єктів, якість житлових умов. Недостатня кількість доступного житла перешкоджає утриманню в області випускників ВНЗ Західної України, що є загрозою економічній безпеці України в цілому [2, с. 39]

Одним з найбільш яскравих проявів глобалізації є феномен міжнародного бізнесу, де важливу роль відіграють суб'єкти міжнародної економіки, що підтримують і поглиблюють інтернаціоналізаційні процеси в глобальному середовищі – транснаціональні корпорації [12]. Транснаціональні корпорації, в результаті розвитку науково-технічної революції, є одним з найважливіших і найбільш домінуючих явищ сучасної світової економіки. Необхідно наголосити на двох ключових аспектах транснаціональних корпорацій: перший підкреслює її як сучасну промислову компанію, що володіє домінуючою роллю в економіці і представляє собою велику адміністративну мережу. На міжнародному рівні проблема транснаціональних компаній є такою ж, як і поглинання великих національних фірм у певній країні. Другий аспект стосується того, що навіть якщо компанії розвивають міжнародну діяльність, за своєю природою вони є національною компанією [12].

Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) надає у своєму звіті наступне визначення «...Транснаціональні корпорації є юридичними особистостями, що складаються з материнських компаній та їхніх іноземних філій. Материнська компанія визначається як підприємство, яке контролює активи інших суб'єктів у країнах, відмінних від материнської країни, зазвичай, володіючи ставкою капіталу. Іноземна філія – це юридична особа, в якій інвестор як резидент іншої країни володіє частиною акцій, що дозволяє довгостроково управляти цією компанією...» [12].

Вплив транснаціональних корпорацій на розвиток конкурентного середовища країни не є однозначним, зокрема, позитивні аспекти включають створення додаткових робочих місць, доступ до технологій, обмін досвідом. В економіці України дуже часто можна спостерігати негативний вплив від діяльності транснаціональних корпорацій. Мета багатьох транснаціональних корпорацій в Україні – створення маркетингових мереж для просування їх продукції на ринок України або створення підприємств переробки сільськогосподарської продукції [13].

Останнє доводить, що Україна фактично субсидує виробництво розвинутих країн, що часто передбачає екологічну деградацію та виснаження ресурсів, що не є добрим для України з точки зору її економічної безпеки. Для ефективного розвитку транснаціональних корпорацій в Україні та для збереження національних інтересів держави, забезпечення належного рівня економічної безпеки необхідно запроваджувати збалансовану політику розширення міжнародного виробництва та відкриття національних ринків, необхідно також розглянути роль держави у взаємовідносинах з транснаціональними корпораціями. Побудова політики взаємовідношень, як приймаючої держави, що актуально для також України з транснаціональними корпораціями, повинна ґрунтуватися на низці важливих моментів [14]:

- в процесі розробки регулятивних документів, що стосуються ТНК, перш за все необхідно враховувати національні інтереси держави, а також всі можливі наслідки, щодо її національної безпеки;
- більш ефективним способом налагодити взаємовідносини приймаючої країни з ТНК є її (ТНК) участь у розробці спільної взаємовигідної економічної політики порівняно з протекціоністською політикою;
- рух іноземного капіталу при залученні ТНК дозволяє зменшити рівень безробіття та позитивно впливати на переміщення великих виробничих ресурсів у приймаючій країні;
- необхідність виваженого підходу до напрямів інвестиційної активності ТНК у приймаючій країні, полягає у заохоченні припливів іноземних інвестицій у пріоритетні для національної економіки галузі, і обмеженні – в стратегічно важливі для економічної безпеки країни.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, на підставі розглянутих вище статистичних даних та аналітичних оглядів органів державної влади та консалтингових агентств можна зробити висновок, що вплив глобалізаційних процесів на інвестиційну привабливість регіонів як складової економічної безпеки України є суттєвим. Зокрема, авторами було встановлено, що Західний регіон України є досить успішним регіоном з високим рівнем інвестиційної привабливості. Разом з тим, цей регіон має значну кількість інвестиційних ризиків, без подолання яких неможливим є стабільний розвиток галузі і збільшення її інвестиційної привабливості.

Основними завданнями, які необхідно вирішити для досягнення економічної безпеки України у питанні підвищення інвестиційної проблеми її регіонів є наступні:

1. Розробка, реалізація та вдосконалення новітніх освітньо-професійних освітніх програм шляхом збільшення частки позабюджетного фінансування у витратах на освіту та його інтегрування із бізнесом. Для цього необхідним є покращення професійної орієнтації та тісне координування роботи із бізнесом регіонів. Разом з цим, обсяг державного (в тому числі регіонального) фінансування також повинен знаходитися на високому рівні та сприяти тому, що спеціалісти будуть залишатися у межах не лише України, але й конкретного її регіону. Ці кошти насамперед повинні будуть використовуватися на будівництво та розвиток інфраструктури навчальних центрів, гуртожитків, технічне переоснащення засобів навчання та ін. Важливим аспектом в даному питанні є також вдосконалення систем дистанційного навчання для підвищення доступності вищої освіти для жителів малих міст і сіл.

2. Удосконалення транспортно-логістичної інфраструктури регіонів України. Однією з першорядних завдань регіону повинно стати залучення інвесторів для створення сучасних логістичних центрів, створення логістичних кластерів міжнародного рівня, що включатимуть в себе наступні елементи: навчальну систему, транспортні вузли та інфраструктуру, а також митно-складський комплекс.

3. Удосконалення енергетичної ефективності та безпеки регіону, а також відповідної інфраструктури. Ключовим фактором успішності регіону стає його енергетична ефективність та безпека, як фактор забезпечення загальної енергетичної та економічної безпеки України.

4. Удосконалення системи фінансування регіону. Ця складова повинна включати в себе реалізацію наступних напрямків: стимулювання розвитку на території фінансових інститутів, сприяння у фінансуванні за допомогою субсидування по кредитах для підприємств пріоритетних напрямків економіки, сприяння в залученні капіталу для високотехнологічних підприємств, а також для підприємств, що володіють високим потенціалом зростання.

Список використаної літератури.

1. Фісун К. А. Зарубіжний досвід формування іміджу й інвестиційної привабливості країни. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 6 (61). С. 100 – 104.
2. Карлін М. І. Фінансові системи країн Західної Європи: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 320 с.
3. Соціально-економічний розвиток території: формування інвестиційної привабливості: колективна монографія / О.А. Карлова та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 182 с.
4. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10> (дата звернення: 10.01.2019).
5. Шевченко Н. І. Досвід системи державного гарантування іноземного інвестування в різних країнах. *Економіка та держава*. 2010. № 4. С. 141–143.
6. World Investment Report 2017. URL: <http://www.worldinvestmentreport.org> (дата звернення: 05.01.2019).
7. Дмитрів В. І. Світовий досвід фінансового регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності. *Ефективна економіка*. 2014. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3214>
8. Стукало Н. В., Хуторна А. В. Досвід державного регулювання іноземних інвестицій у країнах світу. *Економіка сьогодні: актуальні питання та перспективи*. URL: <http://economics-issues.com.ua/zmist-zhurnal/ekonomika-sogodennya-aktualni-pitannya-ta-perspektivi-2012-1/dosvid-derzhavnogo-regulyuvannya-inozemnix-investicij-u-kra%D1%97nah-svitu/>
9. Зовнішня інвестиційна привабливість країни. URL: <https://daily.ua/zovnishnya-investitsijna-privablivist-krayini.html> (дата звернення: 07.01.2019).
10. Китайський інвестор в українському автопромі URL: <http://aucc.org.ua/kitayskiy-investor-v-ukrayinskomu-avtopromi/> (дата звернення: 08.01.2019).
11. Інвестиційна ефективність міст України: Київ вперше поступився лідерством Тернополю URL: <http://ua-ekonomist.com/16399-nvesticyna-efektivnst-mst-ukrayini-kiyiv-vpershe-postupivsvya-lderstvom-ternopolyu.html> (дата звернення: 09.01.2019).

12. Kordos M., Vojtovic S. Transnational Corporations in the Global World Economic Environment. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*. Vol. 230 (2016). pp. 150-158. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281631120X>.
13. Lymonova E.M. Transnational corporations activities in Ukraine: analysis and prospects. *Академічний огляд*. 2013. № 2 (39). С. 134-138.
14. Болгарова Н. К., Паневник Т. М. Транснаціональні корпорації в аспекті розвитку глобалізаційних процесів. *Ефективна економіка*. 2011. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=445>.

References.

1. Fisun, K. A. (2010), "Foreign experience of forming the image and investment attractiveness of the country", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 6 (61), pp. 100 – 104.
2. Karlin, M. I. (2013), *Finansovi systemy krain Zakhidnoi Yevropy* [Financial Systems of Western European Countries], Center "Academy", Kyiv, Ukraine.
3. Karlova, O.A. (2016), *Sotsialno-ekonomichni rozvytok terytorii: formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti* [Socio-economic development of the territory: formation of investment attractiveness], Typography Madrid, Kharkiv, Ukraine.
4. President of Ukraine (2015), Decree "Sustainable Development Strategy "Ukraine 2020", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10> (Accessed 10 Feb 2019).
5. Shevchenko, N. I. (2010), "Experience of a system of state guarantees of foreign investment in different countries" *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 141–143.
6. World Investment Report (2017), available at: <http://www.worldinvestmentreport.org> (Accessed 10 Feb 2019).
7. Dmytriv, V. I. (2014), "World experience of financial regulation of investment and innovation activity", *Efektivna ekonomika*, vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3214> (Accessed 10 Feb 2019).
8. Stukalo, N. V. and Khutorna, A. V. (2012), "Experience of state regulation of foreign investments in countries of the world", *Ekonomika sohodennia: aktualni pytannia ta perspektyvy*, available at: <http://economics-issues.com.ua/zmist-zhurnalu/ekonomika-sogodennya-aktualni-pitannya-ta-perspektivi-2012-1/dosvid-derzhavnogo-regulyuvannya-inozemnix-investicij-u-kra%D1%97nax-svitu/> (Accessed 10 Feb 2019).
9. LDaily (2018), "Foreign investment attractiveness of the country", available at: <https://ldaily.ua/zovnishnya-investitsijna-privablivist-krayini.html> (Accessed 10 Feb 2019).
10. Association of Ukrainian-Chinese Cooperation (2018), "Chinese investor in Ukrainian automotive industry", available at: <http://aucc.org.ua/kitayskiy-investor-v-ukrayinskomu-avtopromi/> (Accessed 10 Feb 2019).
11. Haluschak, I. (2017), "Investment efficiency of the Ukrainian cities: Kiev for the first time gave way to the leadership of Ternopil", available at: <http://ua-ekonomist.com/16399-nvesticyna-efektivnst-mst-ukrayini-kiyiv-vpershe-postupivsyalderstvom-ternopolyu.html> (Accessed 10 Feb 2019).
12. Kordos, M. and Vojtovic, S. (2016), "Transnational Corporations in the Global World Economic Environment", *Procedia, Social and Behavioral Sciences*. vol 230, pp. 150-158, available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281631120X> (Accessed 10 Feb 2019).
13. Lymonova, E.M. (2013), "Transnational corporations activities in Ukraine: analysis and prospects", *Akademichniy ohliad*, vol. 2 (39), pp. 134-138.
14. Bolharova, N. K. and Panevnyk, T. M. (2011), "Transnational corporations in the aspect of the development of globalization processes", *Efektivna ekonomika*, vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=445> (Accessed 10 Feb 2019).

Стаття надійшла до редакції 20.02.2019 р.